

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2016/17:483

av Maj Karlsson m.fl. (V)

Uppföljning av tillgänglighetslagstiftningen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning för att se över hur lagen efterlevs och baserat på resultatet lämna rekommendationer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Bakgrund

Funktionshinderrörelsen har länge kämpat för att få slut på den utestängning som många funktionsnedsatta utsätts för dagligen i samhället. Målet har varit ett samhälle där alla, oavsett funktionsnedsättning, kan delta på lika villkor. Vägen framåt har varit lång och krokig, men de senaste åren har ett antal avgörande steg tagits. År 2007 undertecknade den svenska regeringen FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD). Konventionen trädde i kraft i januari 2009. Samtidigt infördes en ny diskrimineringslag (2008:567) mot bakgrund av Diskrimineringskommitténs slutbetänkande. I regeringens proposition till ny diskrimineringslagstiftning anfördes att kommitténs förslag om att underlåtenhet att vidta skäliga åtgärder för tillgänglighet skulle regleras som en form av diskriminering behövde belysas ytterligare. Regeringen tillsatte därför en särskild utredning med uppdrag att lämna förslag kring detta. År 2010 överlämnades utredningen Bortom fagert tal – om bristande tillgänglighet som diskriminering (Ds 2010:20) till alliansregeringen. Därefter hände ingenting. I juni 2012 beslutade därför riksdagen om ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt skulle återkomma till riksdagen med ett lagförslag om bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning som en form av diskriminering. Våren 2014, drygt fyra år efter att utredningen överlämnats, presenterade regeringen sin proposition (prop. 2013/14:198). I juni 2014 fattade riksdagen beslut om att bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning ska införas som en ny form av diskriminering i lagen. Det nya diskrimineringsförbudet gäller från den 1 januari 2015 inom alla samhällsområden där diskrimineringslagen gäller i dag, med undantag för tillhandahållande av bostäder. Människors lika värde är en grundläggande utgångspunkt och alla människor har kunskaper, förmågor och erfarenheter som är viktiga för samhället. Tillgänglighet och delaktighet är en fråga om att ge alla medborgare samma demokratiska rättigheter och möjligheter i samhället. Att göra arbetsplatser, bostäder, transporter och offentliga lokaler tillgängliga skulle öka

möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att delta i utbildningar, i arbetslivet, och i samhällslivet som helhet. Det är en samhällsekonomiskt lönsam investering på både kort och lång sikt.

Översyn av lagefterlevnaden

Vänsterpartiet anser att den nya diskrimineringslagstiftningen är ett steg framåt i frågan om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering. Det är principiellt viktigt att bristande tillgänglighet fastslås som en särskild form av diskriminering. Tyvärr kan vi konstatera att lagstiftningen som riksdagen har beslutat om innehåller flera avgörande undantag jämfört med den bakomliggande utredningens förslag. Kritiken mot bristerna i det nya diskrimineringsförbudet har därför varit stor hos funktionshinderrörelsen. Det tycks exempelvis på en del håll finnas en tendens att se tillgänglighet som i första hand en kostnadsfråga. För Vänsterpartiet är ett tillgängligt samhälle i första hand en rättighetsfråga. Tillgänglighet gör också samhället bättre genom att fler människor ges ökade möjligheter att delta och leva ett självständigt liv.

Vänsterpartiet vill ha ett samhälle där människor inte utestängs p.g.a. funktionsnedsättningar. I grunden måste samhället planeras efter den mångfald vi har. Samhället måste göra rätt från början och planera utifrån principen om s.k. universell utformning, vilken härstammar från Handikappförbundet som definierar begreppet på följande sätt: "Universell utformning innebär att utgå från att människor är olika. Samhället måste alltså planeras och utformas så att alla kan vara delaktiga, oavsett funktionsförmåga". Befintliga hinder måste undanröjas så att fler kan delta på lika villkor. Detta arbete har gått alldeles för långsamt och trögt. Därför krävs en tydlig lagstiftning när det gäller bristande tillgänglighet som diskriminering. Regeringen har aviserat att lagen om otillgänglighet som diskrimineringsgrund ska ses över och breddas. Enligt en departementsskrivelse framgår det att ambitionen verkar vara att nuvarande undantag för företag om mindre än tio anställda föreslås tas bort. Vänsterpartiet välkomnar ett sådant förslag som ligger helt i linje med vår politik. Vi hade dock gärna sett en bredare åtgärdsplan med fler förslag för att ytterligare stärka lagstiftningen på området. Nuvarande lagstiftning har alltså funnits sedan den 1 januari 2015 och det är ännu outrett hur lagstiftningen faktiskt fungerar. Det är viktigt att de goda intentioner och avsikter som regeringen hade planerat för med lagstiftningen också infrias och det ligger dessutom i samhällets intresse. Regeringen bör därför tillsätta en utredning för att se över hur lagen efterlevs och baserat på resultatet lämna rekommendationer på eventuella åtgärder. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Maj Karlsson (V)

Nooshi Dadgostar (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Linda Snecker (V)

Rossana Dinamarca (V)

Karin Rågsjö (V)

Mia Sydow Mölleby (V)